

Nr 174.

Av herr **Persson, Karl, m. fl.**, om viss ändring i grunderna för producentbidraget till det mindre jordbruket.

I samband med riksdagens beslut angående riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken ha fastställts nya grunder för producentbidraget till det mindre jordbruket. Enligt riksdagens beslut skall producentbidraget utgöra ett stöd åt de mindre jordbruk, som kallas övergångsjordbruk. Bidraget skall utgå till dess att dessa jordbruk genom rationaliseringsåtgärder av ett eller annat slag blivit bärkraftiga eller också sammanslagits med annan brukningsdel. I avsikt att åstadkomma en avgränsning uppåt av de brukningsdelar, som böra komma i åtnjutande av det särskilda stöd som producentbidraget utgör, beslöt riksdagen att fastställa en arealgräns om 10 ha. Brukningsdelar, som bestå av mera än 10 ha jord, kunna endast i särskilda undantagsfall tillerkännas producentbidrag.

I särskilda utskottets motivering för sänkning av arealgränsen till högst 10 ha påpekade utskottet att om arealgränsen sattes till 15 ha, producentbidraget skulle ingå i basjordbrukets kalkylerade inkomster. Nu förhåller det sig emellertid så att den beräkning av basjordbrukets utgifter och inkomster, som skall ligga till grund för prissättningen på jordbrukets produkter, inte kan genomföras förrän i en framtid, men producentbidraget har det oaktat redan under innevarande budgetår indragits för de jordbrukare som bruka fastigheter av mellan 10 och 15 ha åker. Detta utgör en direkt försämring av inkomsterna för dessa jordbruk.

Bondeförbundet kunde för sin del icke godkänna denna arealgräns, utan dess representanter i särskilda utskottet yrkade i en reservation, att arealgränsen skulle fastställas till 15 ha. Reservanterna framhöllo, att alla brukningsdelar, som i förhållande till basjordbruket äro att anse som minusvarianter, borde principiellt bli berättigade att erhålla ett på lämpligt sätt avvägt producentbidrag. För att detta önskemål skulle bli uppfyllt vore en arealgräns om 15 ha lämplig.

Reservanterna framhöllo vidare, att de tillmätte det mindre jordbruket en väsentligare betydelse för svenskt samhällsliv än vad som kan bli resultatet av ett bedömande uteslutande från jordbruksekonomiska synpunkter. Erfarenheterna från två världskrig ha lärt oss, påpekade reservanterna, att vi icke kunnat säkerställa vårt lands behov av livsmedel, om vi icke hade haft tillgång också till det mindre jordbrukets produktion. De knappa livsmedels-

tillgångarna ute i världen gåvo reservanternas anledning antaga, att vi icke heller under den framtid, som kunde överskådas, kunna säkerställa vårt folks behov av livsmedel utan att taga det mindre jordbrukets produktionsresurser i anspråk. Då det alltså kunde slås fast, att det mindre jordbrukets produktion är behövlig för vår livsmedelsförsörjning och att produktionskostnaderna inom detta av kända skäl äro högre än vid större jordbruk, ansågo reservanternas, att man icke borde fastslå den av dåvarande jordbruksministern intagna ståndpunkten, att stödet åt det mindre jordbruket i princip endast skall avse en övergångstid.

Den utveckling på livsmedelsförsörjningens område, som ägt rum sedan 1947 års riksdag fattade sitt principbeslut om den framtida jordbrukspolitiken, har visat, att reservanternas rätt bedömt det mindre jordbrukets betydelse för vår livsmedelsförsörjning. Livsmedelsproduktionens återhämtning i vårt land efter krigsårens nedgång har icke gått så snabbt som man räknat med, och utomlands har det visat sig, att krigsskadorna på näringslivets område, däribland också jordbruket, varit större än vad man till en början föreställt sig. Även om produktionen av livsmedel på senaste tid ökat, har också folkmängden stigit, varför försörjningssvårigheterna i fråga om livsmedel ingalunda lättat. Inom betydande delar av världen måste befolkningen leva på en näringsstandard, som är synnerligen otillfredsställande och ibland rent av närmar sig den rena svälten. Det finns alltså utrymme för en mycket väsentligt ökad livsmedelsproduktion i världen; problemet är hur den skall finansieras och hur livsmedlen skola distribueras.

Vad vårt eget land beträffar har den bristande samhällsekonomiska balansen ytterligare framhävt den inhemska jordbruksproduktionens betydelse. Då vårt land lider brist på betalningsmedel för import är det av yttersta vikt att jordbruksproduktionen kan intensifieras, så att import av livsmedel kan i görligaste mån undvikas. Vi spara på så sätt valuta, som kan användas för köp av maskiner och råvaror, vilka icke kunna framställas inom landet. För strävandena att skapa jämvikt i samhällsekonomien har jordbruket således en mycket väsentlig betydelse. Detta gäller lika väl om det mindre jordbruket som om det större. Det är fördenskull nödvändigt att det mindre jordbruket kan arbeta under sådana ekonomiska betingelser, att dess innehavare med familjemedlemmar tillförsäkras erhålla en rimlig levnadsstandard. Detta innebär bland annat, att det särskilda stöd, som producentbidraget utgör, måste avvägas så rättvist som möjligt. Ett betydelsefullt steg i rätt riktning i detta avseende skulle just vara att höja arealgränsen från 10 till 15 ha. Denna höjning bör givetvis även avse kontantbidragen till de mindre jordbrukare, som icke ha möjlighet att leverera mjölk till mejeri. Under alla förhållanden måste det vara ett rättvisekrav att producentbidraget till dessa jordbruk utgår tills beräkningssättet med basjordbrukskalkylen kan genomföras.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att arealgränsen i fråga om producent- och kontantbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk fastställas till 15 ha.

Stockholm den 22 januari 1949.

Ivar Persson.

Arthur Heiding.

Lars E. Andersson.

Gust. Elofsson
i Vä.

Gunnar Lodenius.

Olof Pålsson.

Karl Persson.

Bernhard Näsgård.

Fritiof Karlsson.

John Gustavson.
